

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

Tractat. II. Resolutiones Quæstionum & casuum Pastoralium. De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

TRACTATUS II.
RESOLUTIONES QUÆSTIO-
num & Casuum Pastoralium.

DE BAPTISMO

CAPUT I.

De Materia Baptismi.

I. **Q**VAERO. *Quæ aqua essentialiter requiratur ad Baptismum?* Resp. sufficere requiri veram aquam & naturalem, quæ retineat substantiam elementiaquæ. Hinc deducitur resolutio casuum sequentium.

1. *Casus.* Si quis baptizarit in lixivio, aut in aqua multum permixta pulveri, aut terræ, valet Baptismus. Ratio est, quia censetur in his tantum alteratio, non verò immutatio substantialis aquæ.

2. Si quis baptizarit in aqua, in qua carnes coctæ fuerint, distinguendum est; nam potest esse talis decoctio, ut immutet essentiam aquæ, & faciat mixtum aliquod aliud ex pinguedine aut succo carnis: aliquando est levis de-

decoctio, ita ut licet aquam bullientem pinguedine aspergat & alteret, censeatur tamen essentia aquæ non immutata: & communis tunc opinio tenet valere Baptismum.

3. Si quis baptizarit in cerevisia, censeatur nullum Sacramentum. Ratio est, quia ordinariè est alia species aquæ, ob digestionem aquæ & grani incorporationem. Dico ordinariè, nã tam parva videtur esse posse cerevisia, tam exigua coctio & mixtio grani, ut aquam extra speciem suam non videatur trahere.

4. Si quis baptizarit in aqua rosacea, aut aqua ex floribus, nullum est sacramentum: sunt enim hæc quædam mixta, ab aqua elementari diversa. Sic aqua è vite fluës, aut arboribus, diversus succus est, ab aqua elementari essentia differens.

5. Si quis baptizarit in aqua, quæ resoluta fuit ex sale: tunc satis communis opinio censeat valere Sacramentum, nec talem aquam ab elementari essentialiter differre.

6. Si

6. Si quis baptizarit in urina, lachrymis, sudore, sputo, nullum est Sacramentum.

Adverte generaliter, si quis in istis quæ diximus probabiliter esse materiam, puta lixivio, carniū jure, aqua ex sale: & similibus, baptizarit in necessitate: si postea alia aqua habeatur, opus esse iterum sub conditione baptizare; quod si non possit haberi, & moriatur puer, potest sepeliri in loco sacro ob probabilem Baptismum.

2. *QUAERO. Quæ ablutio, aut cuius partis contactus requiritur ad valorem Baptismi? Resp.* requiri talem ablutio- nem, talemq; in aliqua parte corporis aquâ attractum, ut homo possit dici ablutus. Ex hac generali responsione deducenda est resolutio casuum particularium.

1. *Casus.* Puer solūm emittit ex utero matris partem aliquam manus, an sit baptizatus, si illa pars aque attingatur? *Resp.* multi Theologi, cum in qualibet corporis parte sit tota anima per contactum cuiusvis etiam mini-

ma;

mæ, illam ab originali posse purgari. Itaque in periculo quælibet pars baptisanda, dum non possunt principales partes attingi. Si postea perfectiùs enascatur, repetatur Baptismus sub conditione.

2. Quædam obstetrix retulit mihi, se cum non posset extra uterum habere aliam partem, quàm umbilicum, per quem infans sugit alimentum à matre, & illi conjungitur, baptisasse infantem in umbilico; an sit validus Baptismus? Existimo quod non, quia umbilicus non censetur pars hominis, ideoque præscinditur. Sed quærebatur, an talis infans deberet privari Ecclesiastica sepultura! Consequenter respondendo, videtur quod sic. Tamen contrariam opinionem posset quis cum aliqua fortè probabilitate tueri, dicendo umbilicum non minùs censeri aliquid infantis in tali statu, quàm capilli censentur aliquid hominis, licet sint quædam excrementa, sicut & umbilicus: & ita sicut per capillos censetur homo ablutus (ut multi docent)

simili-

similiter videtur per umbilicum dici posse infantē abluī, tamquam per aliquid sui, quia etiam per illum aqua ad corpus infantis censerī posset pertinere. Ob has & similes rationes, quæ afferri possent in favorem pueri, & Baptismi dati; nō planē condemnari, si talis sepeliatur in loco sacro, quia saltem apparens aliquod jus ei possit adscribi, ratione talis baptismi disputabilis. Et quamvis longe infirmior sit pars favens, cur tamen debeat privari jure loci sacri, nisi manifestè & irrefragabiliter constet privandum, sive illi tale jus non competere?

3. Contingit infantem aliquam partem extra uterum protendere, sed pelle secundinā seu pelliculā suæ generationis involutam: ita ut non possit attingi per aquā, nisi illā pelliculā infantile corpus involvens: an sic valide possit dari baptismus? Resp. non posse, quia non censetur propriè tunc infans ablutus, cum illa pellicula sit ei quid extrinsecū. Sic si aqua vestes tantum alicujus attingeret, nō censetur

baptis-

baptifatus. Unde non est existiman-
 dum S. Petrum, dum in diebus Pente-
 costes plura millia baptifavit, simili
 modo baptifasse, quo nos populum
 nunc aqua aspergimus benedicta. Illam
 non sufficit vestes attingere, quia ex o-
 pere operantis, sive ex devotione sus-
 cipientis vim habet, quocirca morali
 quadam ratione operatur, licet cor-
 pus non attingat. In Baptismo a. requi-
 ritur realis quidam corporis contactus,
 quia ex opere operato vim habet; un-
 de si tali aspersione multitudinis, usus
 fuisset S. Petr. quali nos, potuisset nul-
 litas contingere sacramenti, respectu ali-
 quorum, quos vel aqua non attinge-
 ret, vel certe solas vestes tingeret. Er-
 go dicendum est, quod singulos bap-
 tificet singillatim, vel paucos simul: di-
 cere enim quod Deus dispensaret cir-
 ca illos quos aqua non attingeret, so-
 lido caret fundamento; maximè cum
 initio legis non congrueret in tali Sa-
 cramento legem initiante, dispensatio.
 4. Contingit infantem cerni vel
 tangi ab obstetrice, sed intra uterum,
 nullam

nullà sui parte protensâ extra uterum; foretne validus Baptismus, si aquillum attingat? Resp. negativè, quia nequit regenerari, qui necdum est generatus; saltem secundùm aliquam sui partem. In his tamen duobus ultimis casibus, existimarunt aliqui Theologi sub conditione baptisandum: *Si tu es capax, ego te baptiso, &c.* Quia de nullitate baptismi in his casibus non est ita definitum, ut contrariæ sententiæ sint erroneæ, quamvis parum probabilitatis censeantur habere.

CAPUT II.

De forma Baptismi.

I. **Q**VAERO. *An sit sufficiens forma, si quis dicat: Ego te baptiso in nomine Sanctæ Trinitatis?* Resp. non esse, quia necessaria est explicita Trinitatis invocatio ad Baptisum: sicut & in adultis requiritur ad salutem explicita illius fides. Cùm ergo hic mutetur explicita invocatio in implicitam, eatenus etiam formæ significatio censeatur immutari, & sic nullum reddi Sacramentum.

Simi

Similiter certum est nullam esse Sacramentum, si quis dicat: *Ego te baptizo in nomine Jesu Christi*; licet disputabile fiat, an Apostoli non baptifarent sub hac forma ex dispensatione?

De variis modis quibus forma potest alterari vel corrumpi. Vide dicta supra in resolutione casuum, de Sacramentis in genere.

2. **QUAERO.** *An formæ possit adjici aliqua conditio?* Resp. duplicem esse conditionem, quæ potest usu Ecclesiæ apponi in casibus dubiis. *Primo*, cum dubitatur, an vivit proles, aut an sit capax Baptismi, rectè dicitur: *Si tu vivis, ego te baptizo, &c. Si tu es capax, ego te baptizo, &c.* In rigore autem sufficit mente concipere conditionem. *Secundo*, dum dubitatur an fuerit baptifatus solet addi: *Si non es baptifatus, ego te baptizo, &c.* Non est autem necessè dicere: *Si es baptifatus, ego non te baptizo*, licet id in aliquibus Pastoralibus exprimat. Immo ut jam dixi, etiam mente hanc conditionem sufficit concipere.

Adverte verò, illum, qui temerè nullâ adhibitâ diligentîâ, etiam sub conditione rebaptisat, peccatum mortale incurrere. Tamē talis non incurrit irregularitatem. Ratio est, quia non est rebaptisatio simpliciter, cū nō sit actio procedēs ex intentione dādi baptismū homini baptisato, Irregularitas a. cū imponitur ob rebaptisationem, debet intelligi de rebaptisatione simpliciter, sive de peccato in illa specie consummato; non est autem rebaptisatio simpliciter, nec peccatum in ea specie consummatum. Unde licet conditio moraliter tunc quasi non adjecta habeatur, quantum ad hoc quod non excuset à gravi peccato: magnitudo ponderis est, quantum ad hoc quod intentionem rebaptisandi, & formalem rebaptisationem impediatur.

De Baptismo Monstri vide Parochiale Leod. f. 5. & passim Doctores.

3. *QUAERO.* An valeat Baptismus uno pronunciante formam, altero adhibente materiā. Ex. gr. Coniigit in Parochia mea, quod obstetrix utraque mater

imp

impeditam ad tenendū brachium infantis extrauterum protensum, formam pronunciarit, dum interim altera mulier aquam projiciebat & puerum abluebat. Resp. nō valere, quia quæ dicit Ego te abluo, falsum dicit, si aquam non adhibeat: ergo similiter si dicat? ego te baptizo, quia idem est quod abluo, Saltem sub conditione debere repeti baptismus.

4. *QUAERO. An sub conditione repeti debeat baptismus, super pueris qui reperiuntur apud portas Ecclesiae vel Hospitalis, ut passim fit in urbibus, ubi multo expositi infantes sunt ex fornicatione nati. Resp. 1. si nullum testimonium de baptismo eorum possit haberi, baptizandos esse, saltem sub conditione, Resp. 2. si scriptum habeant collo appensum quo indicentur esse baptizati, res magis videtur dubia, multi enim tunc putant ne quidem sub conditione baptizandum. Attamen Synodus Cameracensis (si res aliter non possit constare) statuit sub conditione posse baptizari. Ratio esse potest; quia tale testimonium non est ita certum, ut si-*

dem indubiam faciat. Ergo cum in casu dubii semper inclinandum sit in favorem baptisandi, ne periculo exponatur ejus salus ob carentiam baptisami; & altera ex parte, examine diligenti præmissa, & conditione apposita, non videtur periculum reiterationis baptisami; nulla videtur fieri tunc injuria Sacramēto, *Dianap 5. tr. 13. res. sol. 85.* Hic igitur locum videtur habere illud Leonis ep. 92. *Conferendum esse videtur, quod collatum esse nescitur; quia non temeritas intervenit præsumptionis, ubi est diligentia pietatis: nec intelligitur esse iteratum, quod ambigitur esse datum.* Favent & aliqua juris capitula, *de consec. d. 6. Cap. Placuit, cum sequentibus.* Addo ego, quod licet illud scriptum aliquam faceret fidem, quod sit baptisatus talis infans; cum tamen ignoretur à quo & quomodo, sive an debita forma, & à persona quæ sciret Baptisam ritum essentialē, imò contingat talibus casibus quæri tenebras, & ab idiotis mulierculis, rem occultè & cō defectu quandoque essentiali peragitur

non
bigui
reiter
non p
næ qu
admi
latus
do ob
strict
error
gis tr
bus m
laritē
dicat
Hur
tion

I. C
assecu
tenti
beant
inva
in pa
vel
non

non mirum si dicatur hic aliquid ambiguitatis remanere, quæ sufficiat ad reiterationem sub conditione; cum non possint sciri & examinari personæ quæ baptismo adfuerint, vel illud administrarint, ut sciatur an ritè collatus fuerit baptismus. Si enim quando obstetrix baptisavit, volumus ut strictè & diligenter examinetur, ne error aliquis contigerit: quanto magis timeri potest, ne in similibus casibus muliercula magis ignorans baptisavit? Hæc ponderanda sunt, quicquid dicat Ochagavia apud Dianam, & Hurtado, qui non respondent huic rationi & argumento.

CAPUT III.

De Cæremoniis Baptismi.

I. **Q**VAERO. *An circa necessitatem liceat baptisare sine cæremoniis, ut assecuretur puer, & postea tempore Parentibus aut Patrinis oportuno, adhibeantur cæremonie?* Resp. hanc passim invalescere praxim; ita ut Pastores in pagis, ubi aliquis est Domicellus, vel ubi auctoritatis alienius vir id

V 3

poscit,

poscit, statim baptisent puerum à nativitate ; sed cæremonias differant ad libitum Parentum expectantium Patrilinos. Quo autem jure id faciunt; non video. Tum quia est *Clementina* expressa prohibens baptizare extra Ecclesiam, nisi in necessitate, aut Principis filium. *V. Clem. 1. de Bapt.* Tum quia invertere ordinem cæremoniarum, ut postponantur Baptismo cæremonia quæ debent præcedere ex instituto ipsius Ecclesiæ censetur gravis materia. Unde *Navarr.* inter cætera peccata mort. quæ circa baptismum committuntur, istud recenset, dicens; *Scilicet peccat, qui cum non sit Presbyter baptizat absque necessitate : immo & Presbyter, qui baptizat citra necessitatem, sine exorcismis & aliis sòlemnitatibus, vel cum illis extra Ecclesiam, præter filios Principum.* Ita ille *Man. c. 22. num. 7.* Adverte etiam, quod is qui advocatur Patrinus ad cæremonias solum, non fit vere Patrinus, nec spirituales affinitatem contrahat: quia talis affinitas oritur ex tenentia in Baptismo,

sive

sive in administratione ipsius Sacramenti, non verò ex assistentia ad solas ceremonias.

Cæterum, cùm aliquando contingat Pastores urgeri importunitate in casu posito, immò & molestari pro infantibus quorumlibet Nobilium privatim sic baptisandis operæ pretium foret, ut Episcopi publico Decreto Pastoribus suam mentem ea de re indicarent. Tum ad importunitatem quæ eis solet invehiri: propulsandam. Tum etiam ne ipsi Pastores, aut alii id petentes ab eis, existiment hoc communiter licitum, ob consuetudinis præscriptum; quæ tamen errori videtur adscribenda aut adulationi.

2. QUÆRO. *Quid si Parochus baptis-
set, præmissis exorcismis, & aliis cæremoni-
is baptismum præcedentibus: sed eas quæ
sequuntur differat ad aliquot dies, donec
Patrimus advocatus advenerit? Resp. hoc
non tam facilè condemnandum puta-
rim, quàm prius: quia inversio ordi-
nis, quæ cæremoniæ baptismum præ-
cedentes postponuntur & differun-*

V 4. tur,

tur, gravior est quàm dilatio aliquot
cæremoniarum, quæ natura sua & in-
stitutione baptismum sequuntur: &
ideo occurrente causa judicari possit
istud licitum. Hoc tamẽ faciliẽ in pra-
xim deduci etiam non probarim, quia
Ecclesiæ consuetudo non admittit
discontinuationem cæremoniarum,
nisi gravibus de causis.

Casus. Si puer occurrat baptisandus
in die Veneris Sancto, cum sacrum
Chrismanovum non recipiant plerique
Pastores à Metropoli distantes,
ante Festa Paschalia; possunt interim
baptisare adhibitis exorcismis, & aliis
cæremoniis baptismum præcedenti-
bus; Chrismationem verò & subse-
quentes cæremonias possunt differre
quia præceptum est, non uti chrisma-
te anni præcedentis, nisi in necessitate.
Similiter dic de Oleo Cathecumẽ-
norum.

C A P V T I V.

De Patrinis.

I. **Q**UÆRO. *Quinam excluduntur ab
hoc munere? Resp. I. excludi eo*

qui non est baptisatus, & si de facto suscipiat, non contrahit affinitatem spirituales. 2. Resp. excludi Abbatem vel Monachum *cap. Non licet de consecr. d. 4.* Si tamen de facto suscipiant, contrahunt affinitatem. Miror verò, cum tã claro jure id eis prohibeatur, quod passim contrarium practicent Abbates vel Monachi, nisi quod putent consuetudine jus istud enervatum. Sed apud pios & eruditos Religiosos hæc consuetudo non viget, ideoque potius corruptela dicenda est. Et cum Cypriano hic dicimus: *Consuetudo sine veritate vetustas erroris est; propter quod relicto errore, sequamur veritatem* Resp. 3. Rectè etiam quibusdam in locis decerni, vel saltè moneri Sacerdotes, maxime Pastores per Statuta Synodalia, ut Patrinorum officium non suscipiant. Ita decernit quædam Constitutio in *Diecepsi Auxensi, tit. de Bapt. c. 5.* ubi statuitur ut sine Episcopali licentia id non fiat. Idem ordinat *Synodus Mediolan. 2. Decret. 17.* Id ipsum cõtinetur in *Decretis cultus pro Leod. Dicepsi, per Ill. Anton. Alber-*

Alber-

Albergatum Nuncium Apostolicum f. 23.
 Ratio horum decretorum est : quia eadem causa quę militat in Religiosis, ob quam arcentur ab hoc munere per Canones, etiam locum habet in sacerdotibus maximè Pastoribus, ut expendit *Synodus Mediol.* citata, & insinuat *Catech. Rom.* agens de Patrinis: cum enim, inquit, Pastores publicę Parochiarum curationi præpositi sint, sufficere illis debet hoc onus, nec opus est quod Patrinorum particulari onerise immisceant: nã & generaliter Patres sunt omnium, & maxime eorum quos baptisant. Addo, quod ex more cõmuni Patrini videantur sortiri etiã aliquas obligationes temporales, tum erga eos quos suscipiunt, tum erga cõpatres & commatres; ita ut inde frequentes importunitates parum eorum statui congruę Pastoribus advehantur. Deniq; id jure statuitur, ut omnis suspicio tollatur, & omnis occasio cõversationis cū mulieribus; oriri enim solet quædam familiaritas ex cõpater-
 ternitate, quæ nonnunquam in fo-

mum

mum caliginosum libidinis potest ex-
 ardescere, aut certè suspicionem aliis
 movere. Hinc populari proverbio so-
 let dicere: *De compere & commere les*
noms sont toutes entrees de maisons. Qua-
 re cum Canon prohibet id Religiosis,
 sic dicit: *Non licet Abbati, vel Monacho*
habere compatres vel commatres, nec oscu-
lari feminas. Ubi insinuat ex compa-
 ternitate oriri quandoque libertatis
 etiam carnalis occasionem.

Adverte porrò Sacerdotem qui bap-
 tizat, contrahere etiam affinitatem
 cum patre & matre, & cum baptizato.
 Quapropter, notet hic Parochi, quod
 si inciderent in tactum libidinosum
 vel cogitationem voluntariam, aut
 delectationem morosam, circa puel-
 lam à se baptizatam, vel circa foemi-
 nam cujus aliquam prolem baptiza-
 rint; non sufficere in Confessione ex-
 plicare, quod attigerint vel consense-
 rint in puellam aliquam, vel in mulie-
 rem conjugatam, aut viduam; sed et-
 iam addendum est, talem esse à se ba-
 ptizatam, vel aliquam prolem illius

mulieris se baptisasse. Cum enim sit hic affinitas spiritualis, talis actus vel confessus ad incestum reducitur. Et hunc quidem casum puto non infrequentem, ubi Pastores lubrici degunt, quia facile est cogitatione labi: hanc tamen circumstantiam vix existimo in Confessionem venire ex ignorantia. Sed non est excusabilis in Parocho, quia tenetur hæc scire.

2. *QUAERO.* Quã ætatẽ debeant habere qui suscipiunt? *Resp.* si puer sit doli incapax, & habeat sufficiens iudicium ad peccandum mort. potest suscipere & contrahit cognitionẽ: sufficit n. quod aliquo modo præcipere possit quid agat, & quẽnã hic obligatio imponatur. Quod si infra ætatem octo vel septem annorum admittatur puer ad suscipiendum, non contrahit cognitionẽ. Sed ordinariẽ non debent admitti nisi qui eam ætatem superant, puta circa duodecimum annum aut undecimum, cum solent pueri communicare: quia tunc censentur capaces ad obligationem illam plenius intelligendam, si

instruantur. Imò in aliquib. Diœce-
 sibus requirunt pubertatem, hoc est,
 annos duodecim in puellis, quatuor-
 decim in masculis: & absurdum du-
 cunt eos fieri Patres spirituales, qui per
 ætatem non possunt esse carnales.

Neque tamèn magno scrupulo du-
 cendum puto, si quandoque contingat
 admitti etiam inferiores septennio (sic
 aliquando sollicitantur Nobiles; ut
 permittant filios suos necdum septen-
 nes nomen dare, & levare de Fonte)
 nam tunc admittuntur propriè ut Pa-
 trini; nec ut contrahant affinitatem,
 sed potius honoris Parentibus debiti
 gratia assistunt: sufficit autem juxta
Concil. Trident. quod unus vel una su-
 scipiat. Sic satis erit, quod unus adultus
 susceptor sit, licet adjungatur ex altera
 parte puellula necdum ætatis sufficien-
 tis aut contrà, quod mulier aliqua ma-
 trina adhibeatur, licet ex altera parte
 puer septennio inferior assistat. Caven-
 dum tamen ne hæc nimis facilè in pra-
 xim deducantur, consuetum Ecclesiæ
 morem temerando.

X

3: QUÆST

3 *QUAERO. An maritus & uxor, eundem de sacro fonte levare possint? R. hoc non esse prohibitum; & certum est inter susceptorem & susceptricem nullam oriri cognationem aut impedimentum matrimonii. Unde anile commentum est quarundam vetularum, necesse esse dum juvenculus & juvencula eundem suscipiunt, & obstetrix inter utrumque se interponat, alioquin inter ipsos oriri impedimentum ad matrimonium. Advigilent Pastores, ne obstetrices, aliqua antiqua adhuc redolent hanc superstitionem: nam videlicet ubi praticari, sed acri reprehensione remedium attuli. Examinentur etiam num circa puerperam pro facili partu superstitionem aliquam adhibeant, vel observationem vanam, est enim anile ingenium in hac satis proclive, & valde tenax, Examinans quandam ea de re, dixit se invocare Christum & B. Virginis opem, & versum illum pro affectu recitare: *Et Verbum Caro factum est, & habitavit in nobis: seque didicisse hoc habere vim, ne partus mulieris**

mulieris aliquo maleficio impediatur. Cum autem nullam vanam circumstantiam huic orationi ab ea annexam potuerim deprehendere, non putavi ad reprobandum, quia absque dubio pius affectus ad incarnationem & Nativitatem Filii Dei, & ad Virginem parientem, plurimum prodesse potest, sive contra maleficio, sive ad faciliorem partum impetrandum. Sed quia cautus est Dæmon, & per mulieres piis etiam actibus circumstantiam aliquam erroneam solet immiscere, sicque de pietate superstitionem efficere, ideo debent suspecta etiam nobis esse quæ pia apparent, donec examine serio tamquam lidio lapide probentur, & aurum verum ab adulterino discernatur. Sic superstitiosè solent diem observare, quo post puerperium ad templum redeunt: nam diebus Lunæ, Mercurii, Veneris, non solent accedere, nescio quâ observantiâ & vanitate, de qua realiquando in Catechismo agere non supervacaneum erit, quærendo. An dies Sanguine Jesu

Christi consecratus & redemptionis nostræ cōsummatione ob signatus, dies scilicet Veneris, in idoneus cenferi debeat ; in quo Mater puerum Deo offerat sanctificandum & benedicendū, ac seipsam quoque? An non & universim omnes dies à Deo creati sunt & benedicti, dum ea quæ in eis fecit, dixit valdè bona? sicque diem aliquem ex se infaustum recensere, numquid Creatori illius est injuriam facere? His interrogationibus & earum elucidatione, è multarum mulierum mente eam suspicionem eliminavi.

Examinet etiam Parochus obstetricēs, circa aliquas superstitiones ab eis adhiberi solitas tertio die à baptismo, dum puero albulam auferunt & abluunt (hoc vernaculè vocant, *des-~~au~~bler*) utuntur enim aliquibus cæremoniis, quæ paganismum sapiunt aut superstitionem: ovum ei in manus tradendo panem, salem, partem pecuniæ & similia, omnem ei prosperitatem & copiam rerum cum solemnitate quotundam verborum apprecantes.

4. **QUAERO.** *An quis possit plures proles parentum eorundem suscipere?* Resp. id nullo jure prohiberi. Similiter quicumque de parentela etiam in gradu ascendente potest suscipere, excepto Patre & Matre. Sic avus vel avia, neptem vel nepotem potest suscipere, licet in usu non sit. Adverte etiam cum maritus est Patrinus alicujus, non propterea uxorem contrahere cognationem; nec e contra, cum uxor est susceptrix, non ideo Vir ejus contrahit cognationem, aut proprie est Patrinus; quamvis populari usu baptisati, utrosque conjuges (licet alter tantum susceperit) soleant Patrini aut Matrinx nomine honorare.

5. **QUAERO.** *Quando quis designatur ut nomine alterius puerum suscipiat, quis contrahit affinitatem, an is qui vice sui aliquem designat, an is qui loco alterius est susceptor?* Resp. quod procuratorio nomine tenens non contrahit, sed mandans. Ita habet probabilior sententia, & fertur esse de ea declaratio aliqua Congregationis Card. Interpretum Concilii Trident.

6. *QUAERO. An diu differri possit baptis-
mus infantium?* Resp Parentes & Pa-
stores debere curare, ut parvuli matu-
rè baptisentur, ob tenellam ætatem
periculis multis obnoxiam. Quando
tamen censenda sit dilatio nimia pru-
denti iudicio est expendendum. Post
aliquot dies si differant parentes, tunc
sunt monendi, ut diligentem curam
suscipiant tam die quàm nocte; debet-
que Pastor se exonerare, si quid ei con-
tingeret. Non tamen existimarim pec-
catum mortale, si diligentem omnino
curam adhibeant, & ad octo vel sep-
tem dies differant. Hoc quidem dix-
rim secundum jus commune, quia
præceptum Ecclesiasticum hac de re
in iure non reperitur, ut possit deter-
minari, quæ dilatio peccatum morta-
le involvat. In diversis autem Episco-
patibus Constitutiones possunt esse
magis vel minus rigorosæ, & hæc se-
quendæ sunt.

In Parochiali Leodiensi sic habe-
mus *Viderint Pastores ne Nobiles, an-
tiusculi, & quilibet sortis subditi, quovis ex-*

cluso pretextu vel colore, prolium suorum baptismum ultra diei unius naturalis spatium differant, nisi obtenta ob causas sufficientes ab Ordinario licentia, de qua apud Pastorem fidem debeant facere competentem. Hoc autem intelligo pro Parochis non longe distantibus à residentia Ordinarii; nam in locis distantibus, Parochus prudenti suo iudicio ob causam videtur posse indulgere unū aut alterum diem, supposito quod cura diligens habeatur circa puerum.

7. *QUAERO.* An plura nomina rectè imponantur in baptismo? Resp. licet id prohibitum non reperiatur, magis tamen congruere ut unum imponatur; ut sicut unus Angelus inter beatos Spiritus nobis deputatur à Deo ad custodiam è nativitate & baptismo: ita inter beatas animas, una eligatur ad specialem protectionem, directionem, cultum, imitationem, intercessionem apud Deum. Et hæc certè multiplicitas nominum à vanitate aliqua inter Magnates ortum habuisse videtur,

zur, ut sic à plebæis distinguerentur; nunc autem passim etiam plebæi volunt imitari, sub titulis aliquibus devotionis erga Sanctos; quæ quidem devotio & zelus fortè non est secundùm scientiam, saltem non est secundùm communem Ecclesiæ morem antiquum. Moneant etiam Parochi Parentes, ne nomina in baptismo posita patiantur corrumpi, & alterari à domesticis aut popularibus, ob quod frequenter contingit nomina Sanctorum fieri ridicula. Similiter Ethnica & profana nomina non facilè admittat Parochus.

8. *Quæro. An possit Parochus admittere duos Patrinos, quando nulla adhiberetur Matrina, vel contra duas Matrinas, quando nullus adhiberetur Patrinus?* Resp. non posse, quia Conc. Trid. expressè dicit, ut tantum admittatur unus vel una, vel ad summum unus & una: ergo nec duo viri, nec duæ feminae admitti possunt, quia cum hic sit jus positivum, specialiter expressum, in rigore verbis Concilii standum est. Sic etiam declaravit Sacra Congrega-

io Interpretum Concilii, addens Episcopum non posse concedere licentiã, ut duo viri loco viri & mulieris aliquem baptizatum suscipiant.

Corrigendum ergo hic *Parochiale Leodiense fol. 6.* agens de Patrinis, ubi insinuat duos susceptores, ubi nulla susceprix, vel duas susceptrices, ubi nullus susceptor, posse admitti.

Sed quid si plures de facto sic admisis fuerint, contrahunt-ne cognationẽ? Respondet Congregatio. Si plures suscipiant, omnes contrahere cognationẽ, si non constat quis primo tetigerit, & plures fuerint electi, & æquẽ principaliter admissi & designati. Si enim unũ tantum designat Parochus, & nihilominus plures tangant, illi non contrahunt, sed is solus qui designatur à Parocho.

CAPUT V.

De obstetricibus, aut baptizantibus in necessitate.

I. **Q**UAERO. *An qua ex officio sunt obstetrices, teneantur scire formam baptismi & modum baptizandi?*

Respondet Suarez, *in rigore non inveniri*

X 5   hac

hac de re præceptum, nec Ecclesiasticum, nec naturale : quia ex vi sui muneris non obligatur obstetrix ad curandam salutem animæ pueri, sed solum ad cooperandum natiuitati ejus corporali. Hanc sententiam sequitur etiam. Diana 2. p. tract. 1. Miscell. resol. 46.

Sed scimus præceptum esse passim Pastoribus in Synodalibus decretis, ut advigilent ne ad officium obstetricandi deputentur, nisi quæ prius ab ipsis examinatae sint & instructæ de forma & modo baptizandi vernaculâ salutem linguâ; quia sæpissimè casus contingit, quo succurrere teneantur pueris in periculo mortis & partu difficili, ita ut nec per personas alias id ritè peragi possit. Quapropter tunc ad baptizandum ex charitate & obedientia tenentur: & præceptum quod involvit Pastores ut eas instruant, indirectè etiam eas concernit ut formam & baptizandi ritum essentialem ediscant.

Quare iterum hic monendos Pastores existimo, ut huic instructioni diligentem navant operam; quia mul-

ni errores per crassam ignorantiam
possunt hic intercurrere, ut multis in
locis longâ praxi adverti.

Multæ reperiuntur baptizasse sola
hac forma: *In nomine Patris, & Filii, &
Spiritus sancti* non addendo, *Ego te ba-
ptizo*. Scio & ubi contigerit, pericli-
tante puero, & partem corporis extra
uterum protensam habente, dum il-
lam partem utraque manu teneret ob-
stetrix, aliam mulierem aquam fudis-
se, ipsa interim obstetrice formam
pronunciante. Existimabantq; omnia
ritè esse peracta, cum tamen hic bap-
tismus vel nullus sit, vel omninò du-
biius iudicio Theologorum. Denique
in Jubilæo venit ad me mulier quæ-
dam extranea pœnitentiæ gratia, quæ
munere obstetricis multis annis fun-
cta fuerat; cumque eam examinarem
circa hoc munus, reperi quod quoties
baptizarat, toties formam tertio re-
petierat super puero; putans quod si-
cut ter aspergitur puer aquâ, ita etiam
ter formam repetendam esse. Altera
quoque mihi declaravit, quod quin-
quies

quies eundem puerum baptizasset, ut tantò certior foret de baptismo. Hac rememoro Pastoribus ruri agentibus, ut ignorantia similiū muliercularū obstetricantium diligenti curâ succurrant, ne in ipsos redundent defectus nonnulli graves.

2. QUÆRO. *An baptizati ab obstetricibus sint iterum sub conditione baptizandi, si post examen non inveniuntur malè baptizasse?* Resp. cum hic diversæ opiniones inter recentiores Theologos reperiantur, & in Diœcesibus Manualia diversimodè ordinent, rectè quemlibet facturum qui se sui Episcopi ordinationi conformarit. Ego diligenter examinatâ obstetrice, & mulieribus præsentibus, si invenio eam rectè formam scire; & si mulieres præsentès firmiter afferant nihil tumultuarie factum, sed formam rite, cum ipsa aqua ablente, pronunciatâ fuisse, nõ rebaptiso; quia ordinat nostrum *Manuale Leodiense* non rebaptisandum. Allegant aliqui inter obstetrices repertas fuisse sagas sine intentione baptizandi.

tizan-

tizantes, sed Dæmoni potius voventes pueros. Resp. hoc non esse sufficiens fundamentum ad rebaptizandum universim baptizatos à mulieribus. Nā etiam inventi sunt Sacerdotes similes, magiæque addicti, de quorum possit intentione dubitari. Nec tamen idē baptismus ordinariè repetitur, etiam à flagitiosissimis datus Sufficit hic mortali quadam certitudine de baptismo ritè collato judicare Certè in *Italia, Sicilia,* & alibi, non repeti baptismū obstetricū, testatur *Dian. s. p. tr. 13. Res. 86.*

3. *QUAERO. An baptisans in necessitate contrahat cognationem?* Casus hic novissimè accidit. *Quadam mulier abortum passa est ob febrim, ob quam etiam mortua est; cum autem fœtus adhuc aliquid haberet vitæ, vicina mulier illum baptizavit, quia sciebat formam baptismi, & inter assistentes nulla erat magis hac in re experta. Interim vir prædefunctæ mulieris jam viduus huic etiam vidua cupit jungi matrimonio. Quæritur an possit?* Resp. non posse sine dispensatione; quia ex baptismo, etiam in ne-

cessitate dato, oritur cognatio spiritualis, impediens matrimonium inter Patrem baptizati & mulierem baptizantem. Et licet hac de re non cogitavit mulier baptizans, & non habuerit nisi intentionem subveniendi ex charitate proli periclitanti, ignara talis impedimenti; tamen ubi postea rescit, non potest cum Patre proli maritari.

Sed quaeritur, *an Episcopus possit dispensare hic?* Resp. (quicquid sit universim de Episcopis) dispensationem hanc concedi ab Episcopo in Dicecesi nostra *Leodiensi*; an verò id fiat jure communi, an jure & privilegio, sive consuetudine particulari hujus Episcopatus, non disputo.

4. *QUAERO An si Pater vel Mater vel necessitate prolem baptizet, cognatio spiritualis oriatur inter eos?* R. oriri; sed cum illa superveniat matrimonio jam contracto, non impedit illud; & secundum probabilissimum multorum sententiam non impedit baptizantem à petendo debito conjugali, si id necessitate factum fuerit; quia subveniēs
necessita-

necessitatem patienti non debet adeo gravi pœnâ puniri. Aliud foret si baptizarit Pater vel Mater, cum alii astantes baptizare poterant. Tunc enim multi Theologi, quos citat & seq. Sanchez. l. 6. de matr. disp. 36. n. 7. putant baptizantem esse privatum jure petendi debitum. Sunt verò aliqui qui contrariū docent, & dicunt; quod licet culpa hic interveniat, tamen talem pœnam ex nullo textu probari. Ita Connich. & alii citati apud Dian. 3. p. resol. 3. tr. 4.

Ex his resolve casum qui novissimè accedit de quo & Pastor quidam me consuluit. Contigit virum litteratum suam prolem baptizare, cum non esset necessitas; & si qua foret, aderat tamen obstetrix sciens baptizare; habitabat & in eadem domo Pastor loci, qui facillimè poterat vocari. Quid igitur dicendum hic? Resp. illum peccasse graviter tunc baptizando, & plerosque Doctores judicaturos eum debere abstinere à petendo debito conjugali, nisi dispēsetur; & hæc est securior sententia. Alii tamen cum Diana eum excusarent, non à culpa

culpa

culpa, sed ab hac pœna, ut dixi; & hanc etiam sententiam non improbabilem iudicat Layman, l. 5. tract. 10. p. 4. c. 8.

Sed vide ulterius. Ille Pater postmodum urget Pastorem, ut non solum suppleat caremonias, sed etiam repetat baptismum dicens se timere ne quis forte defectus intervenerit: hoc autem petebat, quia Nobilem quemdam advocarat in Patrinum, ut sic ille non solum in caremoniis Patrinus esse videretur, sed etiam in baptismo, ut postea satis animadvertum fuit. Quid igitur hic dicendum? Resp. & in hoc graviter peccasse, quia cum non esset ignarus, sed sciret baptismum à se administratum sine errore substantiali, non debebat ob considerationes istas humanas urgere Pastorem ut baptismus repeteretur etiam sub conditione. Nec Pastor debebat ita facile rebaptizare, nisi re mature ponderatâ, ut sciretur quis defectus, intervenire potuisset diligenti omninò examine præmisso. Licet verò peccare potuerit Pastor, nichil nimis facile ejus petitioni acquiescendo, nec satis examinando ne-

gotii hujus pondus; non tamen incurrit irregularitatem (de qua cum me confuleret anxius erat) si vel solâ mente conditionem conceperit dum rebaptizavit. *Si tu non es baptizatus, &c.* quia tunc solum incurritur irregularitas, dum est rebaptizatio simpliciter, sive intentio dandi baptismum hominiam baptizato, ut supra diximus.

Nota quoque, illum Nobilem non fuisse verè Patrimum, quandoquidem, ut suppono, validus antea fuisset baptismus; & ipse solum in cæremoniis adhibitus est; nã illa rebaptizatio sub conditione non fecit Sacramentum. Est autem sententia communis Theologorum, eum qui tenet in cæremoniis tantum, non contrahere cognationem. Adde, quod etiam non contrahatur, si quis teneat in baptismo privato domi dato infantem, etiam ut Patrimum: quia secundum mentem multorum Doctorum, cognatio illa spiritalis non oritur nisi ex baptismo publico & solemni. *Vide citatos pro hac sententia multos apud Sanchez de matrimo.*

trini.

*trim. l. 7. disp. 62. n. 15. & apud Dianam
p. 5. tract. 3. Resol. 7.*

Nota tamen, quod si quis in privato domestico baptismo tenuerit infantem ut Patrinus, & eâ quidem intentione, scribendus est in Registro Pastoralis; quia altera opinio, quæ dicit hunc esse verè Patrimum, etiam probabilis est, quam sequitur Suarez cum nonnullis Doctoribus. Quapropter hunc Registro inscribi mandat Synodus Mechliniensis.

Ulterius dum quis per Procuratorem suscipit, uterque scribendus est in Registro Pastoris; quia disputatur quis vere illorum sit Patrinus; quamvis probabilius sit eum qui Procuratorem constituit esse verè Patrimum & Susceptorem. *Adverte* tamè hoc habere locum quando verè alius suscipit nomine procuratorio. Sæpe autem contingit ut quis alium sibi substituat, non tamquam procuratorem, sed tamquàm verum susceptorem, volens se ab onere susceptionis exolvere, & tantummodò munusculum mittere, ne ille quem

quem sibi substituit sumptu gravetur; quo casu substitutus ille, non autem substituens, Registro Pastoralis est inscribendus, quod quidem in praxi debent notare Parochi, & examinare.

5. *QUAERO. An ad Patrimi officium sit admittendus Hæreticus?* Resp. negativè; quia hæretici, cū in recta fide puerum instruere nequeant, sua se exolvere obligatione non possunt. Et hi eo etiam nomine rejiciendi sunt, quod nomina SS, in Ecclesia, celebrium, puta *Georgii, Francisci, Catharinae*, & aliorum pueris nolint imponi, asserentes eos fuisse idololatrias & Papistas. Certè & miraculo quandoque Deum Patrimos hæreticos rejecisse constat.

Certâ relatione didici in *Britannia*, inferiori in *Diœcesi Leonensi* intra *Landednacum* & *Montem Relaxum*, vulgò *Morlayk*, anno 1622. In Februario contigisse quod sequitur. Cū puellâ baptisandâ Patrimus hæreticus adhibitus foret, illeque nomen velle impunere, miraculosâ loquelâ infans, omnibus stupentibus, inclamavit,

Maria

Maria est nomen meum. Unde nec Patrinus ille admissus est, nec nomen quod optabat imponi. Solent autem ipsi nomina veteris testamenti imponere: è contra Ecclesia solet novi testamenti nomina imponere, ut ostendat prærogativam novæ legis supra legem *Mo ysis*, quæ ad perfectum non adduxit. Unde nec festa ferè decernit Sanctis antiqui testamenti, & rarò eorum nominibus utitur in baptismo ob eandem rationem.

An tamen quandoque possit permitti Patrinus hæreticus, urgentibus ex causis in locis, ubi passim converfantur Catholici cum Hæreticis, cum libertate indulta utrisque, ut fit in Germania & quibusdam Galliæ Provinciis; item an Catholici possint Hæreticorum ibidem filiis esse Patrini in eorum baptismo, Lutherano vel Calviniano more dato, disputat & resolvit Laym. l. 15. tr. 2. c. 28. Vide illum fusiùs ibi hæc tractantem ratione Nationis Germanicæ.

6. **QUAERO.** *An nomen in baptismo*

acce-

acceptum liceat mutare! Resp. Em Sa
 Verbo, Nomen, his verbis. Nomen sibi
 quemque posse mutare, excepto seruo, mo-
 do fiat sine fraude & alterius præjudi-
 cio, quidam ajunt: Ego ad tempus, & ex
 causa id posse puto; alioqui acceptum in
 baptismo non posse nisi forte in Confirma-
 tione. Hæc Em. Sa.

NOTA. Rituale Rom. postquam
 dixisset Baptismum oportere fieri per
 infusionem aquæ in modum crucis,
 subjungit: Vbi Baptismus fit per infu-
 sionem aquæ, cavendum est ne aqua ex
 infantis capite in fontem defluat, sed vel
 in Sacrarium baptisterii prope ipsum
 fontem extructum defluat; aut in aliquo
 vase adhuc usum parato recepta, in ip-
 sius Baptisterii vel Ecclesie Sacrarium
 effundatur. Quod quidem in his Pro-
 vincijs non video usum receptum. Con-
 venientissimum tamen foret id intro-
 ducere.

Addit idem Rituale: Admitti non
 debent Patrini cujusvis Ordinis Regula-
 rei Unde patet non solum arceri eos
 qui strictè Monachi dicuntur, sed et-
 jam

jam Religiosos quoslibet; quod est cōtra nonnullos recentes Theologos.

TRACTATUS III.
RESOLUTIONES QUÆSTIONUM & Casuum Pastoralium
DE CONFIRMATIONIS
Sacramento.

CAPUT I.

*De Materia hujus Sacramenti
& Forma.*

QUÆRO. *Quanam sit materia?*
Respo. 1. materiam remotam esse Oleum cum Balsamo ab Episcopo benedictum. Et quidem Balsamum requiri de necessitate Sacramenti, atque etiam benedictionem Episcopalem similiter esse de essentia, est communior opinio Theologorum: quamvis non desint multi qui censeant Balsami mixtionem esse solum de præcepto. Si quæras, an Pontifex possit etiam committere hanc materiæ consecrationem simplici Sacerdoti? plerique negant contra *Valentiam*.

Respo. 2. Materiam proximam esse unctio-